

NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA KNJIŽNICE LAŠKO ZA LETO 2018

1. Poslanstvo, strategija in cilji, ki bodo doseženi z načrtovanim nakupom gradiva

Letni načrt nakupa določa poslanstvo, cilje, namen, kriterije, obseg, strukturo in dostopnost knjižničnega gradiva. Je osnova za izgradnjo, razvoj, vzdrževanje in vrednotenje knjižnične zbirke.

Skrb za širjenje in dvig bralne kulture in bralne pismenosti je še vedno temeljno poslanstvo splošnih knjižnic. Smo pa tudi izobraževalne, informacijske, kulturne, prav tako pa družabne in prostočasne ustanove. Trudimo se, da se odzivamo na spremembe v lokalnem okolju in da bi občanom različnih starosti nudili sodobne knjižnične storitve.

Ena izmed zakonsko določenih nalog splošnih knjižnic je tudi sodelovanje v vseživljenjskem učenju. Opravljamo ga vsakodnevno z vsemi generacijami naših uporabnikov, predvsem pri izposojevalnem in svetovalnem delu ter prek raznovrstnih dejavnosti, bibliopedagoškega dela in prireditev. Posebna oblika vseživljenjskega učenja so tudi dejavnosti, ki so spomladi leta 2017 zaživele v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje pri Knjižnici Laško.

Standardi za splošne knjižnice 2005-2015 opredeljujejo namen in pomen splošnih knjižnic v življenju posameznika ter prizadevanje za razvoj knjižnic v demokratična središča lokalnih skupnosti za informiranje, izobraževanje, raziskovanje, kulturo in razvedrilo prebivalcev. Ta središča naj bi prispevala k ohranjanju in razvijanju kulturne identitete, jezika, pismenosti, znanja, varstva okolja, k socialni vključenosti posameznikov in skupin v lokalno in širše okolje.

Resolucija o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017 opredeli poslanstvo splošnih knjižnic s sledečimi besedami: »Javni interes na področju knjižnične dejavnosti se kaže v nalogah in poslanstvih knjižnic. Temeljno poslanstvo splošnih knjižnic je postati središča za neomejeno dostopnost knjižničnega gradiva in informacij ter še povečati svojo aktivno vlogo pri vseživljenjskem razvijanju bralne kulture, demokratičnega mišljenja in visokih meril sodobne informatizirane družbe. Temu se pridružuje tudi njihova kulturna in socialno-razvojna funkcija v smislu izenačevanja izobraževalnih, informacijskih, socialnih in drugih zmožnosti prebivalcev.«

»Zaupanje, ki ga splošnim knjižnicam izkazuje celotna slovenska družba, je obveza, ki nam narekuje obdržati to, kar smo dosegli, predvsem pa razvijati svojo dejavnost tako, da bo v spremenjenih družbenih razmerah splošna knjižnica tudi v prihodnje vsem prebivalcem Slovenije podpora na področju izobraževanja, informacijske pismenosti in kulture.« (Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020)

Temelj dobre knjižnice je kvalitetna, celovita in aktualna knjižnična zbirka. Zavedamo se, da jo lahko dosežemo le s primerno in premišljeno nabavno politiko knjižnice, ki združuje različne strategije za oblikovanje knjižnične zbirke oz. za dosego čim bolj optimalnega stanja zbirke, ki si ga knjižnica zada. Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva je akcijski dokument, ki knjižnico pri nabavi v določenem letu usmerja k uresničitvi ciljev njene nabavne politike.

Oblikovanje čim boljše knjižnične zbirke pa je le prvi korak do tega, kar z gradivom knjižnica omogoča svojim članom. Knjižna zbirka postane dostopna za občane in uporabnike, ko jim jo knjižnični kader s strokovno ureditvijo in s svojim ustreznim znanjem približuje. Knjižnična zbirka mora biti kvalitetna, a hkrati tudi privlačna našim ljudem, takšna, da bo živa v naših knjižničnih prostorih (ki so tudi eden izmed temeljnih elementov dobre knjižnice) in da bo zažarela v celotno okolje kot osrednje kulturno-informacijsko središče.

Knjižnica Laško si prizadeva uresničiti poslanstvo, kot je zapisano v Manifestu 1995: »Zbirka knjižničnega gradiva odraža kulturo lokalne skupnosti in družbe.« Zaposleni v Knjižnici Laško smo zanesljivi, učinkoviti in odgovorni informatorji, svetovalci in organizatorji prirediteljev. V kolektivu združujemo izkušnje starejših in ideje mladih, se spoštujemo in imamo dobre odnose. Vseskozi se udeležujemo izobraževanj, si znanja izmenjujemo in smo usmerjeni v razvoj.

Cilji, ki jih želimo doseči v letu 2018

Oblikovanje kvalitetne in uravnotežene knjižnične zbirke je glavni cilj, ki ga želimo doseči z vrsto različnih dejavnosti, povezanimi z nakupom in drugimi načini pridobivanja knjižničnega gradiva, ter seveda preko primerne in rednega odpisovanja le-tega. Kvaliteten in vsebinsko raznovrsten nakup je pri tem najpomembnejši, zato mu tudi namenimo največ pozornosti. Pri njegovem načrtovanju in uresničevanju si prizadevamo slediti številnim ciljem, ki jih podrobneje opisujemo v dokumentu Letnega načrta nakupa gradiva, na tem mestu pa jih navajamo v jedrnatih oblikah. Z nakupom knjižničnega gradiva v letu 2018 bomo:

- Zagotavljali ustreznost in aktualnost knjižnične zbirke glede na informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe občanov občin Laško in Radeče.
- Spodbujali in razvijali branje, oblikovali čim višjo bralno kulturo in si prizadevali za čim boljše informacijsko pismenost naših občanov. To bomo dosegli z ustrezno knjižnično zbirko in izvajanjem različnih dejavnosti.
- Uveljavljali Standarde splošnih knjižnic in nacionalne politike za kulturo, še posebej pri neknjižnem gradivu in vključitvi 15 % naslovov publikacij v javnem interesu s seznama publikacij, katerih izdajo podpira Javna agencija za knjigo.
- Poskušali v čim večji meri uveljaviti priporočila Resolucije o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017.
- Upoštevali danosti, značilnosti in posebnosti našega okolja, spremljali razvojne trende na različnih področjih ter si prizadevali v zadostni in primerni obliki sovplivati na razvoj lokalne skupnosti in njenih prebivalcev.
- Zagotavljali čim bolj enakomerno dostopnost do knjižničnih gradiv v vseh krajih v mreži Knjižnice Laško ter omogočali čim bolj enako dostopnost vsakega občana do knjižničnih gradiv.
- Upoštevali priporočena razmerja znotraj zbirke in nakupa – tako med strokovnim in leposlovnim gradivom kot med gradivom za mlade in odrasle – ter zagotavljali ustrezen delež neknjižnega gradiva. Določena odstopanja pri letnem nakupu so redka in jih pojasnujemo v nadaljevanju.
- Še naprej bomo promovirali klasično tiskano knjigo in izpostavljali njene številne prednosti. Sledili pa bomo tudi spremembam na področju e-knjige v našem prostoru, spremljali razvoj in našim članom ponudili možnost izposoje e-knjige v skladu s priporočili stroke.

2. Vsebinski kriteriji letnega nakupa za izgradnjo knjižnične zbirke

Pri vsebinskih kriterijih nakupa se bomo orientirali glede na ciljne skupine uporabnikov:

a) predšolski otroci

Kupovali bomo kvalitetno gradivo, s katerim bomo pri predšolskih otrocih:

- spodbujali proces spoznavanja predmetov in njihovih lastnosti ter pojmov, števil (z igračami, predmeti ter drugim primernim in specialnim gradivom – knjige s tipalnimi in zvočnimi učinki ...)
- razvijali razmišljanje, učenje in ustvarjalnost (primerno poučno gradivo, didaktične igrače, miselne igre)

- vzpodbujali domišljijo, ustvarjalnost na različnih področjih
  - privzgjajali občutek za jezikovno pravilnost in besedno pestrost (uganke, pesmi, slikopisi, ustvarjalne igre ...)
  - razvijali likovni čut (kvalitetne slikanice in drugo gradivo, ki poudarja likovne spretnosti)
  - prispevali k njihovem glasbenemu in gibalnemu razvoju (zvočni posnetki, razni predmeti, prirejena enostavna glasbila, taktilne igrače)
  - skrbeli bomo za stalno dostopnost klasičnih del (pravljic in drugih literarnih del, še posebej slovenskih), tudi v več izvodih
  - redno bomo obnavljali fond in namenjali posebno pozornost gradivom, ki morajo biti del knjižnične zbirke, in tako otrokom zagotavljali stalen stik z ohranjenim, čistim in nepoškodovanim gradivom.
- Prizadevali si bomo za ponudbo gradiva na različnih medijih (tiskano, zvočni in video posnetki, elektronski viri, igrače ...). Pri izboru gradiva bomo še posebej pozorni na jezikovno in likovno kvaliteto. Pri uporabi in nakupu igrač bomo dajali poudarek njihovi varnosti in temu, da so le-te primerne za hranjenje in vzdrževanje higiene ter da so vzdržljive.

b) osnovnošolci

Tudi v tej starostni stopnji sledimo čustvenemu, osebnostnemu in izobraževalnemu razvoju otroka. Pozorni smo na različne poudarke v posameznih triadah šolanja:

- v prvi se osredotočimo na domišljijski in ustvarjalni svet ter na učenje branja (ljudske in avtorske pravljice, uganke, slikopisi, prirejeno gradivo za učenje in navajanje na branje),
- v drugi se zaradi osvojenih bralnih spretnosti pozornost bralca preusmeri k razširjanju znanj in v njem se oblikujejo interesna področja; velik poudarek dajemo nakupu gradiva, ki spodbuja vedoželjnost, odkrivanje neznanih svetov (leposlovno in strokovno gradivo, pri čemer še posebej poudarjamo klasično knjižno gradivo)
- v zadnji triadi pa se posvetimo zadovoljevanju otrokovih potreb v zvezi z odraščanjem in oblikovanjem osebnosti (zbirke leposlovnega gradiva, ki prinašajo zgodbe njihovih vrstnikov, različne življenjske situacije, odločitve). Na drugi strani pa se z nakupom gradiva odzivamo tudi na naraščajoče zahteve informacijske pismenosti (gradivo na različnih medijih, uporaba kvalitetnih elektronskih virov in spodbujanje uporabe tovrstnih tiskanih virov – enciklopedije, priročniki, slovarji, poljudne in literarne revije za otroke).

c) srednješolci

Pri nakupu dajemo poudarek predvsem gradivu:

- s primerno vzgojno vsebino za mlade (oblikovanje osebnosti, etična vprašanja, problemi odraščanja, odnosi med vrstniki in različnimi generacijami)
- v zvezi s srednješolskim izobraževanjem (učbeniki, ki so splošni in širše uporabni, nekaj osnovne strokovne literature posameznih področij srednješolskega izobraževanja)
- za vse maturitetne predmete
- ki je v pomoč pri nadaljnjem poklicnem usmerjanju in izbiri študija
- izobraževalne in razvedrilne narave, s katerim zadovoljujemo interese in zanimanja mladih (potovanja, šport, hobiji, glasba, filmi)
- pri leposlovju, ki jim je s svojo tematiko vsebinsko in generacijsko blizu.

Skrbimo za ustrezno ponudbo različnih tipov gradiva. Mladim ponujamo dostop do nekaterih baz podatkov in jih navajamo na njihovo pravilno uporabo. Usmerjamo pa jih tudi k poseganju po informacijskih knjižnih virih, zlasti tistih s kvalitetno izdelanimi kazali, registri, navedbami literature, bibliografijami. Nudimo jim tudi čim boljši izbor zvočnih in filmskih posnetkov.

d) študenti in drugi mladi

Pri nakupu gradiva študente obravnavamo kot posebej zahtevno ciljno skupino, ki zahteva preiščljeno pozornost pri nabavi gradiv:

- Študijsko gradivo kupujemo, v kolikor je širše uporabno (za različne študijske smeri, za vseživljenjsko izobraževanje ali tudi za splošno uporabo). Prisluhujemo ponavljajočim se potrebam po določenem gradivu, spremljamo zastopanost študijskih smeri in analiziramo, kaj študirajo.

- Kupujemo gradivo, ki mladim pomaga pri reševanju problematike, specifične zanje (zaposlovanje, stanovanjsko področje, različne družbene vloge, ustvarjanje družine, etična vprašanja, oblikovanje osebnosti in specifičnih interesov).

Prizadevamo si tudi, da bi za domoznansko zbirko pridobili zanimive diplomske naloge študentov našega območja.

Trudimo se za zastopanost študijskih gradiv na različnih medijih. Z naročenimi bazami podatkov (Ius Info, Ebsco Host, Gvin.com) študentom nudimo tudi gradivo akademske zahtevnosti, predvsem v tujih jezikih in z omogočenim oddaljenim dostopom.

e) odrasli

S kupljenim gradivom si prizadevamo zadovoljiti splošne in skupne potrebe ter interese, ki so specifični glede na poklicno usmeritev, izobrazbo, življenjske situacije in družbene vloge članov. Pri nakupu bomo še posebej pozorni:

- pri zbirkah leposlovnega gradiva bomo skrbeli, da bodo v zadostnem številu in v celotni mreži zastopana izvirna kvalitetna slovenska literarna dela in kvalitetna prevedena literatura, v določeni meri pa tudi razvedrilna literatura

- nabavljali bomo poljudno in strokovno gradivo različnih področij in strok ter različnih zahtevnostnih stopenj od poljudnih do strokovnih, redkeje znanstvenih

- poseben poudarek bomo namenili pravni in drugi praktično uporabni literaturi javnega značaja

- pozorni bomo na gradivo, povezano z gospodarstvom naših krajev (zdraviliški turizem, živilskopredelovalna industrija, obrti, papirništvo, zdravstvene storitve)

- na gradivo, ki ga občani in lokalna skupnost potrebujejo pri spoznavanju in preučevanju zgodovine, kulturne dediščine, gospodarstva našega območja nekoč in danes (domoznansko gradivo). Prizadevali si bomo slediti izdajam avtorjev iz naših krajev in pomembnejše tudi predstaviti na srečanjih z njimi.

- na nakup kvalitetnih filmov in pester izbor glasbe različnih zvrsti

- na nabavo splošne informativne periodike.

f) brezposelni

Posebej za brezposelne člane knjižnice kupujemo gradivo, ki:

- jim pomaga pri iskanju novih zaposlitev, pokriva različne možnosti poklicne usmeritve in aktivnosti za iskanje zaposlitve

- jih podpira pri vseživljenjskem izobraževanju in dodatnem izobraževanju, prekvalifikaciji, s poudarkom na poklicih, ki so iskani v našem okolju.

g) upokojenci

Pri nabavi gradiva za to starostno skupino si prizadevamo, da upoštevamo njihove specifične potrebe in interese ter posebno družbeno vlogo. Trudimo se, da bi jim zagotovili gradivo, ki:

- obravnava probleme staranja

- spodbuja pozitiven odnos do staranja ter kakovostno in aktivno preživljanje tretjega življenjskega obdobja,

- je prilagojeno njihovim fizičnim sposobnostim (knjige z večjimi črkami, zvočne knjige, fizično lahke knjige), in tudi psihičnemu stanju.

3. Analiza in upoštevanje značilnih in posebnih potreb okolja, dopolnjevanje zbirke z gradivom za uporabnike s posebnimi potrebami in zagotavljanja zadovoljevanja ugotovljenih potreb okolja (informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe)

Zagotavljanje dostopa do knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju

Knjižnica Laško deluje na območju dveh občin, ki obsegata Laško 197 km² s 13.145 prebivalci in Radeče 50 km² s 4.240 prebivalci. Gre za velik in razpršeno poseljen teritorij, kar je za knjižnico vsekakor oteževalna okoliščina. Stopnja brezposelnosti znaša po podatkih SURS-a za avgust 2017 za občino Laško 9,8 % in za Radeče 8,3 % (slovensko povprečje je 9 %). Na območju so trije večji kraji: Laško in Rimske Toplice v laški občini ter Radeče v radeški občini. Osrednja knjižnica se nahaja v Laškem, krajevni knjižnici pa sta v Radečah in Rimskih Toplicah. Poleg tega je na območju mreže še nekaj naselij, oddaljenih od večjih krajev tudi do 18 km, kjer živi med 600 in 1.000 prebivalcev (Jurklošter, Šentrupert, Zidani Most). Ker na nivoju regije ni bibliobusne oskrbe, imamo v teh krajih organizirana tri manjša izposojevališča z nekaj stalnega fonda, novosti v njih pa krožijo v obliki kolekcij. Gre za pomično zbirko, ki jo obravnavamo kot organizacijsko enoto z določeno specifiko. Tako upoštevamo standarde in njihova določila glede organiziranosti knjižnične mreže. Izposojevališča so odprta več, kot to zahteva Uredba o osnovnih storitvah knjižnic za potujoče knjižnice. V njih pa organiziramo tudi pravljicne urice in kakšno prireditev za odrasle. Pri velikosti kolekcij in njihovi menjavi upoštevamo Uredbo in Pravilnik o minimalnih pogojih delovanja splošnih knjižnic. Z vsebinskim izborom gradiv upoštevamo značilnosti in potrebe teh naselij. V njih prebiva precej starejših občanov in nekaj otrok, aktivni del prebivalstva pa so pretežno dnevni migranti, v dveh krajih je tudi precej populacije, ki se ukvarja s kmetijstvom. S pomično zbirko na racionalen način poskrbimo za dostopnost knjižničnega gradiva tudi za občane v odmaknjenih krajih.

Omogočanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju delovanja knjižnice

Izhodišče za omogočanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za občane na območju delovanja Knjižnice Laško je upoštevanje Uredbe o osnovnih storitvah knjižnic in čim večje izpolnjevanje Standardov za splošne knjižnice. Osrednja knjižnica v Laškem bo tako odprta 45 ur tedensko. Odprtost organizacijskih enot v skladu z določbami Uredbe bomo izpolnjevali 100-odstotno, takšen bo tudi delež organizacijskih enot z dostopom do vzajemnega kataloga. V knjižnice naše mreže si bomo prizadevali vključiti 29 % vseh prebivalcev.

Obseg knjižnične zbirke posameznih organizacijskih enot je prilagojen velikostim krajev. Včasih nanj vplivajo tudi drugi pogoji, npr. prostorski. Sicer izvajamo nakup za vse enote po določenih standardov, glede na število prebivalcev krajev, s čimer pa v celoti ne zagotavljamo enake dostopnosti vsem občanom do gradiv. Le-to izboljšujemo z medoddelčno izposajo, včasih tudi dostavo po pošti, v manjših krajih pa velikokrat pride gradivo do uporabnikov po prizadevnosti in različnih načinih iznajdljivosti knjižničarjev. Na nekaterih podružničnih šolah, kjer ne deluje šolska knjižnica, smo v letu 2012 pričeli z organiziranjem manjših knjižnih kolekcij, ki jih po potrebi in določenem časovnem obdobju menjavamo, dopolnjujemo. Na ta način na razdrobljenem in obsežnem območju – kjer predvsem otroci in starejši v glavnem nimajo možnosti dostopa do občinskega središča, poleg tega pa v njihovem kraju ni izposojevališča oz. postajališča premične zbirke – vsaj do neke mere omogočamo dostopnost in uporabo temeljnih knjižničnih gradiv. V pomoč nam je tudi vzajemni katalog, možnost rezervacij in oddaljen dostop do elektronskih gradiv za vse člane knjižnice.

Intenzivno spremljamo tudi izražene želje in potrebe naših članov po gradivih na celotnem teritoriju. Pri informiranju o knjižnični dejavnosti in knjižnicah v knjižnični propagandi, na spletu in v lokalnih medijih mislimo na vse občane ter tudi na ta način omogočamo enako dostopnost knjižničnih gradiv.

Upoštevali bomo značilne potrebe okolja

Značilne potrebe okolja so potrebe, skupne celotnemu območju, ki ga pokriva Knjižnica Laško, se pravi območje občin Laško in Radeče. Te potrebe pozorno spremljamo, saj gre za relativno veliko ter redko in razpršeno poseljeno območje, brez izrazitega središča. Pri nabavi gradiv bomo zaradi tega upoštevali značilne potrebe naših članov in občanov sploh, ki so posledica izobrazbenega nivoja, dokaj nizke formalne izobrazbe določenih skupin prebivalstva, velikega deleža dnevnih migracij in sorazmerno visoke stopnje brezposelnosti. Z nakupom gradiva in drugimi dejavnostmi se bomo vključevali v prizadevanja za spremembe na tem področju. Spremljali bomo poklicno strukturo, starost občanov in značilnosti ciljnih skupin, aktualne gospodarske razmere, brezposelnost. Upoštevali bomo tudi razvojne trende občin, krajev, podjetij, ustanov, različnih organizacij in skupin.

Zavedamo se, da je še posebej pomembno, da knjižnica deluje socialno občutljivo, s poudarki na izpostavitvi knjižničnih gradiv in prireditvev spodbudnega značaja, z izpostavitvijo čim več vsebin poučne narave in informacijami, ki lahko koristijo našim občanom.

Upoštevanje posebnih potreb okolja

Posebne potrebe okolja se nanašajo na posebnosti znotraj območja, ki ga pokriva mreža Knjižnice Laško. Prizadevamo si, da spremljamo in analiziramo razlike ter se trudimo za čim boljše odzivanje nanje.

Pri nabavi gradiva upoštevamo status osrednje knjižnice v Laškem, predvsem pri nakupu bolj raznovrstnega in zahtevnejšega gradiva. Količina knjižne produkcije, ki ji z nakupom skušamo čim bolj smiselno slediti, ter finančne in prostorske omejitve nam tudi v osrednji knjižnici ne dovoljujejo kupovati gradiva v več izvodih, razen v nekaterih primerih, opisanih v prejšnjih točkah. Zavedamo pa se tudi pomena obeh krajevnih knjižnic: Radeč kot središča občine in Rimskih Toplic. Zato za ti dve knjižnici redno skrbimo, da je članom gradivo, ki ga ne moremo kupiti, vedno na voljo z medoddelčno izposojjo.

Knjižnice v vseh treh krajih imajo posebno pomembno vlogo na informacijskem, izobraževalnem in kulturnem področju, zato se trudimo njihovo delovanje omogočiti z ustreznim nakupom knjižnega gradiva.

Zagotavljanje knjižničnih storitev za skupine prebivalcev s posebnimi potrebami

Pri nakupu gradiva posebno pozornost posvetimo tudi tem skupinam. V kolikor je mogoče, kupujemo knjige z večjim tiskom, ki jih tudi ustrezno opremimo z oznakami, strokovno literaturo, ki je v pomoč pri razumevanju različnih težav, in primerne zvočne knjige. Glede na potrebe okolja bomo sodelovali s Knjižnico slepih in slabovidnih v Ljubljani.

Poleg te splošne skrbi za prebivalce s posebnimi potrebami se odzivamo in sodelujemo tudi z določenimi skupinami, ki so prisotne v našem okolju. V Laškem tako že več let primerno gradivo in dejavnosti nudimo oddelku učencev z nižjim izobrazbenim standardom. Sodelujemo z oskrbovanci doma starejših, za katere pripravljamo in redno menjujemo knjižne kolekcije ter izvajamo bralne urice. V krajevni knjižnici v Radečah pa uspešno sodelujemo z Društvom invalidov Radeče, Vzgojno varstvenim centrom Golovec (za odrasle s posebnimi potrebami) in Prevezgojnim domom Radeče. Zanje pripravljamo kolekcije gradiv, sodelujemo pri prireditvah in predstavljanju njihove dejavnosti.

Upoštevanje informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb okolja

Knjižnica bo skrbela za enakost zadovoljevanja informacijskih, izobraževalnih, raziskovalnih in kulturnih potreb z ustrežno zastopanostjo gradiv na različnih medijih.

Pri nakupu bomo pozorni, da bodo zastopana različna strokovna področja in različne stopnje zahtevnosti in poglobljenosti gradiv.

S posebnim premislekom in zadržanostjo se bomo odločali glede nakupa komercialno motiviranih del, strokovnih del vprašljive strokovne, izrazne, jezikovne ali moralne vrednosti, pri čemer bomo upoštevali Etični kodeks slovenskih knjižničarjev.

Informacijske potrebe:

Zavedamo se, da je zadovoljevanje informacijskih potreb še vedno ena naših temeljnih nalog, zato si za to intenzivno prizadevamo, še posebej zaradi konkurence interneta in drugih medijev. Pri tem upoštevamo, da so tovrstne potrebe v določenem okolju tudi specifične, kar je lahko naša prednost. Osnova za njihovo izpolnjevanje je seveda kvalitetno in zadostno referenčno gradivo ter usposobljen knjižnični kader. Pri tem je seveda nujno ažurno posodabljanje knjižnične zbirke, upoštevanje različnih vrst knjižničnega gradiva, omogočanje dostopnosti do različnih baz podatkov in eventualna izgradnja le-teh (predvsem na področju domoznanstva). Na ta način bo knjižnica v prvi vrsti sposobna občanom med nepregledno množico informacij ponuditi relevantne, točne in preverjene informacije v konkretnih situacijah. Poleg tega pa je za ohranjanje statusa informacijskega središča v kraju potrebno tudi, da knjižnica razvija informacijsko pismenost svojih članov in da lahko tudi informacijsko pismenim da točno, hitro in vsebinsko bogato informacijo.

Knjižnica Laško bo z nakupom zadovoljevala potrebe po:

- splošnih informacijah (gradivo za priročno zbirko, splošno informativno gradivo, revijalni tisk in informacije na e-virih, dostop do baz podatkov),
- informacijah javnega značaja – na lokalni, delno tudi na državni in evropski ravni (splošno informativno gradivo, elektronske baze podatkov, spletni dostop in informacije, zbrane in posredovane prek spletne strani knjižnice)
- informacijah, povezanih z različnimi družbenimi vlogami in življenjskimi situacijami (nanašajočimi se na izobraževanje, vseživljenjsko učenje, informacijsko opismenjevanje, zaposlovanje, delovno-socialno zakonodajo, delovanje zdravstvenega sistema itd.), ki jih bo zagotavljala z različnim informacijskim gradivom
- domoznanskih informacijah, ki jih potrebujejo naši člani in tudi turisti ter so nujne pri razvoju delovanja turističnih in drugih podobnih organizacij, društev (gradnja klasične in elektronske domoznanske zbirke).

Izobraževalne potrebe:

Kot splošna knjižnica bomo izpolnjevali predvsem splošnoizobraževalne potrebe in potrebe vseživljenjskega učenja, delno pa tudi potrebe formalnega izobraževanja (v kakšnem obsegu in v katerih primerih, bomo navedli pri obravnavi ciljev nakupa za posamične ciljne skupine). Opirali se bomo na strukturo naših občanov in nakup tovrstnega gradiva prilagodili različnim skupinam ter različnim izobrazbenim in zahtevnostnim ravnam.

To bomo konkretno uresničevali:

- s kakovostnim in raznolikim poučnim gradivom za predšolske otroke (za pridobivanje znanj, za spodbujanje vedoželjnosti, ustvarjalnosti)
- pri šolajoči se mladini s splošnimi in širše uporabnimi gradivi, potrebnimi pri formalnem izobraževanju, z gradivi za potrebe študijskih programov, ki se izvajajo v regiji, oz. z gradivi, po katerih obstaja precejšnje povpraševanje tudi v splošnih knjižnicah. Posebno pozornost bomo namenili gradivom, ki naj dopolnjujejo formalno izobraževanje in širijo znanja, ter gradivom za odkrivanje interesnih področij
- pri mladostnikih tudi z gradivi, povezanimi z oblikovanjem osebnosti v dobi odraščanja, z oblikovanjem življenjskega nazora, s poklicno usmeritvijo, zanimanji na glasbenem in športnem področju, potovanji itd.
- pri aktivni populaciji z zagotavljanjem gradiv, povezanih z gospodarskimi panogami, ki so v večji meri prisotne v našem okolju (zdraviliški turizem, živilska tehnologija, kmetijstvo, različne obrti, papirništvo), in splošnimi znanji, nanašajočimi se na delovna razmerja (delovna zakonodaja, plače, ustanavljanje in upravljanje podjetij)

- s sledenjem potrebam po gradivih, ki jih narekuje vsakdanje življenje (medsebojni odnosi, vzgoja, zdravje, etika in osebnostna rast, varstvo okolja, zdravo prehranjevanje in pridelava hrane, pa tudi sprostitvene in druge prostočasne dejavnosti)
- za starejše z gradivi za pomoč pri ohranjanju telesne in duhovne vitalnosti, pomoč pri zdravstvenih in drugih starostnih težavah, še posebej povezanih s socialno vključenostjo
- poseben poudarek bomo dajali kvalitetni humanistični literaturi, ki vzpodbuja razmišljanje, kritičnost in naravnost k demokratičnosti
- ob hitrem tehnološkem razvoju z gradivom, ki bo člane seznanjalo z novimi tehnologijami in mediji ter jih navajalo na pravilno in smotrno uporabo le-teh.

Raziskovalne potrebe:

Na območju, ki ga pokriva naša knjižnica, ni klasičnih raziskovalnih inštitucij. Kljub temu, in še toliko bolj, pa mora imeti knjižnica posluš za potrebe tistih posameznikov in ustanov, katerih raziskovalno delo je pomembno za kulturni, turistični in gospodarski napredek območja. V tem smislu bomo poudarjali predvsem nakup in zbiranje domoznanskih gradiv in drugih gradiv, nanašajočih se na potrebe za raziskovanje krajev, njihove zgodovine, kulturnozgodovinskih in naravnih danosti, kulturne dediščine, promocije krajev, in sicer za pripravo različnih projektnih nalog šolajoče se mladine, društev, turističnih institucij, pa tudi raziskovanja posameznikov (diplomska dela in raziskave, povezane z našim okoljem, tistih, ki ustanavljajo podjetja, se prestrukturirajo, ...).

Pozorni bomo tudi na gradiva, ki so lahko v pomoč pri nastajanju različnih prispevkov, analiz na lokalni ravni (npr. za različne domoznanske publikacije, gradiva, zanimiva za lokalne oblasti).

Kulturne potrebe:

Pri upoštevanju kulturnih potreb posameznikov in skupin si moramo najprej prizadevati za oblikovanje kvalitetnih leposlovnih zbirk, tako za odrasle kot otroke in mladino.

- Skrbeli bomo za dostopnost vseh kvalitetnih izvirnih slovenskih literarnih del v zadostnem številu in zastopanost v celotni mreži, za dostopnost tuje kvalitetne prevedene literature, v določeni meri pa tudi razvedrilne literature, pri kateri se bomo posluževali nakupa cenejših izdaj. V manjšem obsegu bomo kupovali tudi izvirno leposlovje posebej uveljavljenih avtorjev z območij nekdanjih jugoslovanskih republik, medtem ko bomo omejeno število izvirnih ali prirejenih leposlovnih del v evropskih jezikih kupovali predvsem za potrebe jezikovnega izobraževanja. Skrbeli bomo za vključevanje vseh zvrsti leposlovja: poezije, proze, dramatike, esejistike in drugih. Pozorni bomo tudi na različno zahtevnost leposlovne literature. Tovrstna uravnoteženost in sorazmerna zastopanost namreč lahko knjižničnemu kadru omogoča literarno vzgajanje bralcev in široko vključenost članov knjižnice v različne projekte bralne kulture.

- Prizadevali si bomo tudi za nakup kvalitetne in raznolike leposlovne zbirke mladinske književnosti, kjer bomo še posebej pazili na jezikovno in likovno ustreznost. Prednost bomo dajali slovenskim avtorjem pred tujimi. Pri učencih in dijakih se bomo še posebej trudili z izpostavljanjem kvalitetnih in zanimivih del, pri navduševanju za branje in navajanje k rednemu neobveznemu prebiranju leposlovja.

Prav tako bomo skrbeli za kvaliteto pri nakupu gradiva s področja drugih umetnosti, kot so:

- monografije z urbanističnih, arhitekturnih, slikarskih in drugih področij likovnih umetnosti
- zvočni posnetki različnih kvalitetnih glasbenih zvrsti in strokovna literatura, nanašajoča se na glasbo, notno gradivo glasbenikov z našega območja, literatura o plesu
- kvalitetni filmi, predvsem domače in evropske produkcije
- monografije umetniških fotografij.

4. Razvijanje branja, bralne kulture, bralne in informacijske pismenosti:

Branje je zelo pomembno že v zgodnjem otroštvu, ko otroku berejo še drugi, in seveda kasneje - samostojno branje v času odraščanja. Kdor bere, mu je dostopno veselje bralnih zakladov. Ob knjigi otrok bogati besedni zaklad, razvija in bogati govor, prek govora mišljenje in inteligenco, razvija domišljijo. Knjiga mu nudi estetsko ugodje, iz knjig pridobiva znanje o okolju, o ljudeh, naravi, običajih, zgodovini. Ta znanja potrebujemo vsi, da bolje razumemo svet in se v njem lažje znajdemo. Zaradi tega je pomembno tudi zgodnje obiskovanje knjižnice. Ko to postane redno, je knjižnica za otroka, poleg izposoje, tudi prostor za učenje, druženje, preživljanje prostega časa, sprostitvev in še kaj. Tako se začne oblikovati vez, ki bo trajala vse življenje.

Pri razvoju bralne kulture so nadvse pomembne različne dejavnosti, ki jih knjižnica pripravlja sama ali pa se vanje vključuje, izvaja pa jih v vseh enotah. Seveda pa je osnova za tovrstne aktivnosti primerno oblikovanje zbirk po vseh enotah knjižnične mreže ter izpostavljanje in promocija še posebno kvalitetnih del.

Pri dejavnostih za spodbujanje bralne kulture pri otrocih bomo še naprej sodelovali z vzgojnimi in izobraževalnimi ustanovami ter starši in si bomo, kot doslej, prizadevali za privzganje in razvijanje bralnih spretnosti in navad. Tako bomo:

- Za predšolske otroke nadaljevali z rednimi tedenskimi obiski oz. pravljničnimi uricami, izvajali bralno značko za predšolsko mladino, igralne urice s spodbujanjem izposoje igrač na dom. Pripravili bomo tudi »knjižnični nahrbtnik«, z zbirkami cca 5 knjig za izposajo otrokom, ki obiskujejo podružnične šole. Za čim boljši potek teh dejavnosti bomo poskrbeli z nabavo ustreznega gradiva.
- Sodelovali s šolskimi knjižnicami pri zagotavljanju potreb po zadostnem številu knjig za obvezno branje, bralno značko, razna tekmovanja, seminarske in raziskovalne naloge v okviru osnovnošolskega in srednješolskega izobraževanja. Z osnovnimi šolami tudi sodelujemo pri oblikovanju programov za šolske bralne obveznosti oz. aktivnosti.
- Pripravljali knjižno uganko.
- Organizirali noč branja, skupaj z osnovnimi šolami.
- Skupaj s Thermano Laško poleti pripravili bralne aktivnosti na bazenu in v parku.
- O kvalitetnih knjigah pisali v spletni šolski časopis Kratkočasnik.
- Mlade motivirali za branje prek družabnih omrežij.
- Med poletnimi počitnicami bomo nadaljevali z lepo sprejetim projektom »Poletni bralci«.
- Skupaj z župnijskimi uradi bomo izvedli Slomškovo bralno značko.
- Se vključevali v različne projekte za spodbujanje bralne kulture odraščajoče mladine (projekt Rastem s knjigo, vseslovenski Megakviz), samoiniciativno pa organizirali pogovore z mladimi o zanje zanimivi literaturi in njihovem literarnem ustvarjanju ter organizirali srečanje z mladinskim pisateljem.

Za odrasle:

- Organizirali bomo bralno značko za odrasle in pogovore o prebranih delih (to bomo podkrepili z več izvodi gradiva, ki ga bomo priporočali).
- Na regijski ravni bomo vključeni v projekt predstavitev leposlovnih del »Priporočamo«.
- Sodelovali bomo na portalu Dobreknjige.si.
- V lokalnem časopisu Laški bilten in na spletni strani bomo predstavljali kvalitetne literarne novosti ter pripravljali tiskane in spletne priporočilne sezname literature različnih žanrov oz. za različne priložnosti, npr. za poletno branje.
- Z literarnimi večeri in predavanji bomo promovirali literarne novosti, avtorje in branje na sploh (v sodelovanju z občino, JSKD OI Laško, lokalnim literarnim društvom, pisatelji, založbami).
- Naše obiskovalce bomo opozarjali na knjige, zanimive prispevke in kulturne dogodke z izpostavljanjem gradiv na knjižnih policah, v vitrinah, panojih oz. izpostavljenih mestih, obveščanjem ter individualnimi pogovori in kvalitetnim svetovanjem.

- Še naprej bomo skrbeli za bralni kotiček v Thermani Laško, kjer gostom nudimo leposlovje v slovenskem in tujih jezikih. Prav tako bomo izvajali bralne urice in dostavo gradiv oskrbovancem Doma starejših Laško.

- Promovirali bomo AV-gradiva in nudili možnost za uporabo le-teh v knjižnici.

- Več pozornosti bomo namenili oblikovanju in izposoji e-zbirke na fizičnih nosilcih in internetu.

- V okviru spletne strani bomo oblikovali portale za ciljne skupine s priporočilnimi seznamami za branje (za otroke, mlade in starejše).

- Seveda si bomo prizadevali tudi za množičnost, za permanentno povečevanje članstva, obiskovanja knjižnice, izposoje gradiv ter storitev na dom in v knjižnici.

Z vsemi tovrstnimi oblikami bomo razvijali bralne navade, spodbujali branje in na različne načine usmerjali bralce h kvalitetnemu branju, kritičnemu presojanju in razmišljanju o prebranem.

Za spodbujanje bralnih spretnosti in navad pri najmlajših bralcih bomo skrbeli z zbirkami gradiv z velikimi črkami in s privlačnimi slikanicami z manj teksta. Še posebej bomo skrbeli za bralni razvoj pri otrocih in mladostnikih, pri katerih opažamo odpor do branja ali izrazito naravnost k lahkemu čitivu, ki jo včasih zasledimo tudi pri nekaterih odraslih.

Prizadevali si bomo za strokovno izvajanje nabave, za timsko delo na tem področju in za sistematično pripravo nanjo.

Razvoj informacijske pismenosti:

Pojem informacijska pismenost pomeni, da znamo prepoznati in opredeliti svojo informacijsko potrebo, najti informacije, jih oceniti, vrednotiti, izbrati za nas primerne ter jih učinkovito uporabiti. Naloga splošne knjižnice je, da ustvarja možnosti za razvoj informacijske pismenosti, promovira uporabo različnih informacijskih storitev in učenja ter informacijsko opismenjuje. Knjižničar sam mora biti informacijsko opismenjen, da lahko na tem področju ustrezno pomaga uporabnikom knjižnice.

Osnova informacijske pismenosti je dostopnost raznovrstnih informacijskih gradiv - enciklopedij, leksikonov, priročnikov. Pri nakupu le-teh bomo dajali poudarek čim boljši zastopanosti teh gradiv na različnih nosilcih. Skrbeli bomo za nakup računalniške literature, baz podatkov (omogočali bomo oddaljen dostop do naročenih elektronskih virov), nudili povezave do spletnih portalov za različne ciljne skupine. Posebno pozornost bomo namenili ponudbi informacij javnega značaja, s povezavami na naši spletni strani, omogočanjem dostopa do portala Ius Info in Gvin.com (seveda poleg klasičnih gradiv, ki prinašajo te informacije). Občane bomo opozarjali in navajali na uporabo elektronskih virov, jim nudili njihovo izposajo na dom ali uporabo v knjižnici, za kar bomo skrbeli z ustrezno tehnologijo.

Izvajali bomo individualno in skupinsko informacijsko opismenjevanje, prilagojeno predznanju ciljnih skupin in posameznikov. Nadaljevali bomo s klasičnimi oblikami bibliopedagoške dejavnosti za osnovnošolce in z računalniškim opismenjevanjem starejših v okviru računalniških krožkov UTŽO. Tečaje informacijskega opismenjevanja bomo izvajali tudi po enotah.

5. Načrtovan obseg nakupa novih enot knjižničnega gradiva

Preglednica 1:

Organizacijska enota	Št. prebivalcev	Število enot knjižnič. gradiva	Delež	Odprtost ur na teden
Knjižnica Laško	9.000	2.869	60%	45
Knjižnica Radeče	4.240	1.099	23 %	23
Knjižnica Rimske Toplice	2.030	621	13 %	14
Postajališča premič. zbirke	2.115	191	4 %	6
Skupaj	17.385	4.780	100 %	88

Standardi za splošne knjižnice, 2005-2015

Standardi za splošne knjižnice med drugim določajo tudi razmerja oz. število enot knjižničnega gradiva glede na število prebivalcev tako pri oblikovanju knjižnične zbirke kot tudi za posamezen letni nakup. Ob upoštevanju števila prebivalcev posameznih krajev bomo skladno s Standardi skrbeli za oblikovanje knjižnične zbirke po sestavi, aktualnosti in obsegu, tako da bomo kupovali 250 enot knjižnega gradiva in 25 enot neknjižnega gradiva na 1.000 prebivalcev. Gradivo bomo razdelili po organizacijskih enotah glede na število prebivalcev, ki gravitirajo nanje, upoštevajoč obsežnejšo referenčno in domoznansko zbirko osrednje knjižnice, za katero bomo sorazmerno kupovali tudi več zahtevnejšega in bolj specifičnega gradiva (Pravilnik o načinu določanja skupnih stroškov osrednjih knjižnic, ki zagotavljajo knjižnično dejavnost v več občinah in stroškov krajevnih knjižnic).

Prizadevali si bomo, da bi kar najbolj sledili priporočilom nacionalne politike za kulturo, ki se nanaša na:

- povečanje deleža uporabnikov knjižnic v celotni populaciji, zlasti povečanje deleža odraslih,
- zagotavljanje večjega deleža zahtevnejše literature s poudarkom na slovenskih avtorjih v knjižničnih fondih,
- zagotavljanje večjega deleža umetniške avdiovizualne produkcije s poudarkom na slovenski in evropski produkciji,
- intenzivnejše informiranje uporabnikov o kvalitetni literaturi,
- rast izposoje in uporabe gradiva, predvsem strokovnega in zahtevnejšega leposlovnega v tiskani in elektronski obliki,
- skrb za slovenski jezik, knjižnično vzgojo in informacijsko opismenjevanje (poudarek na izobraževanju uporabnikov za rabo knjižničnih gradiv in storitev),
- rast bralne kulture in promocije slovenske knjige,
- letni prirast gradiva, ki bo v skladu s Standardi za splošne knjižnice,
- doseganje ustreznega števila računalniško opremljenih delovnih mest z dostopom do interneta za uporabnike, predvsem za podporo državljanom pri dejavnostih civilne družbe in uporabi e-storitev države,
- razvoj spletnih storitev za dostop do knjižnic in za njihovo enostavno uporabo na daljavo,
- digitalizacijo določenih knjižničnih zbirk in razvoj e-vsebin, zlasti za potrebe šolajoče se mladine, za lokalne študije ter razvoj turizma in kreativnih industrij,
- intenziviranje izobraževanja zaposlenih bibliotekarjev za potrebe vseh dejavnosti v sodobni knjižnici,
- dejavno vključevanje digitaliziranih knjižničnih vsebin v mrežo na področju kulturne vzgoje,
- za vsako organizacijsko enoto vključitev 15 % naslovov publikacij v javnem interesu s seznama publikacij, ki jih finančno podpira Javna agencija za knjigo v okviru založniških programov in projektov s področja kulture.

6. Načrtovan obseg nakupa naslovov po zvrsteh, zastopanost knjižničnega gradiva različnih vrst, oblik in dostopnosti

Priporočeno	Stroka 60 %	Leposlovje 40%	Skupaj 100%
Načrtovano	60%	40 %	100%
Priporočeno	Mladina 25-30 %	Odrasli 70-75	Skupaj 100%
Načrtovano	30 %	70 %	100 %

Pri načrtovanju ustrezne zastopanosti različnih vrst knjižničnega gradiva sledimo določilom Standardov. Tako načrtujemo nakup v višini 0,275 enot knjižničnega gradiva na 1.000 prebivalcev, kar je skupno 4.780 enot, in sicer 0,25 enote knjižnega gradiva in 0,025 enote neknjižnega gradiva na prebivalca. Od tega je načrtovan nakup 125 tekočih naslovov

informativnega periodičnega tiska v osrednji knjižnici in povprečno 30 tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v organizacijskih enotah.

Planiramo nakup 90,9 % knjižnega gradiva (knjige, serijske publikacije) in 9,1 % neknjižnega gradiva.

Pri neknjižnem gradivu gre pri našem nakupu predvsem za glasbene posnetke, videograme, elektronske medije, elektronske podatkovne zbirke z možnostjo oddaljenega dostopa, multimedijo in drugo neknjižno gradivo, kot so fotografije in razglednice domoznanskega značaja, zemljevidi, drobni tiski, igrače itd.

Pri izboru neknjižnega gradiva upoštevamo različne vsebinske kriterije. Navajamo jih glede na vrste gradiva:

a) zvočni posnetki:

Prednost pri nakupu imajo otroške pesmice in pravljice, zvočne knjige, produkcija domačih skladateljev in kvalitetnejše izdaje popularne glasbe. Pri tujih glasbenih izdajah si prizadevamo za ustrezen izbor raznovrstnih glasbenih žanrov (od popularne glasbe do klasike).

b) videoposnetki:

Pri nakupu dajemo prednost mladinskim filmom, sinhroniziranim risankam, filmom po literarnih predlogah, nagrajenim filmom ter gradivu s poučno in vzgojno vsebino. Še posebno pozornost namenjamo kvalitetnim filmom slovenske in evropske produkcije.

c) e-viri:

Pri nakupu e-virov smo pozorni na izobraževalno in didaktično gradivo. V sodelovanju z NUK-om bomo našim članom omogočali dostop (tudi oddaljen) do različnih elektronskih baz: Ius Info, Gvin.Com, Ebsco host, Press Reader. Vse našete e-baze promoviramo prek naše spletne strani, z informacijskimi zgibankami, s predstavitvami v lokalnem časopisu in z izobraževanjem uporabnikov.

Pri nakupu knjižničnega gradiva glede na tematska področja upoštevamo priporočena razmerja, ki jih določajo Standardi za splošne knjižnice 2005-2015. Tako tudi v letu 2018 načrtujemo nakup 60 % naslovov strokovne literature in 40 % naslovov leposlovja ter 70 % naslovov za odrasle in 30 % naslovov za otroke in mladino.

Pri leposlovnem gradivu bomo skrbeli, da bodo zastopane vse zvrsti in žanri ter dostopna literarna ustvarjalnost različnih narodov. Še posebej bomo pozorni na slovenske avtorje. Prizadevali si bomo, da bodo vsi kupljeni naslovi ustrezali vsaj osnovnim kriterijem literarne in likovne ter druge umetniške kvalitete.

Strokovni literaturi vedno bolj konkurirajo elektronske baze in drugi elektronski viri. Pri spodbujanju uporabe le-te nam izobraževalni sistem pogosteje pomeni oviro kot pa zaveznika, saj se prevečkrat zadovoljuje s površnim prevzemanjem vsebin z interneta. Kljub temu pri nakupu skrbimo, da so zastopana različna strokovna področja in različne stopnje zahtevnosti in poglobljenosti gradiv. Hkrati pa smo pozorni, da je tovrstno gradivo uporabno tudi širše, ne zgolj za potrebe formalnega izobraževanja.

Znotraj tematskih področij bomo še naprej posebno pozornost posvečali nakupu gradiv s področja humanistike in ciljnemu nakupu gradiv za uravnoteženje celotne zbirke. Prav tako bomo pozorno spremljali splošno strokovno literaturo. Za naše enote, v katerih opažamo pomanjkljivosti na določenih tematskih področjih, bomo v povečanem obsegu kupovali tovrstno gradivo.

7. Načrtovan obseg nakupa in zastopanosti e-knjig v zbirki

V Knjižnici Laško nudimo izposajo e-knjig prek portala Biblos. Poleg osnovnega paketa, ki vsebuje klasična dela slovenskih avtorjev, bomo sproti dokupovali tudi licence za gradivo, za

katerega bomo presodili, da ustreza našim vsebinskim kriterijem oz. predlogom bralcev. V okviru območnosti pa imamo urejeno tudi dostopanje do servisa Ebsco ebooks.

Za uporabnike bomo pripravili predstavitvene zgibanke z navodili in jih tudi individualno izobraževali za uporabo.

8. Utemeljenost odstopanj od strokovnih priporočil načrtovanja

Pri izvedbi nakupa je zaradi ponudbe na knjižnem trgu težko realizirati razmerja, ki jih določajo Standardi za splošne knjižnice. Načrtujemo odstopanja +2 do -2 %. Pri neknjižnem gradivu dosegamo standard 0,4 izvide na prebivalca, zato načrtujemo nakup 0,025 enot na prebivalca.

Do odstopanj lahko pride tudi pri gradivu in enotah, kjer je to potrebno zaradi zagotavljanj razmerij celotne zbirke. Prav tako je težko dosegati ustrezno razmerje pri nakupu gradiva za odrasle in otroke – predvsem zaradi sorazmerno večjega števila naslovov za odrasle na trgu, kot to priporočajo standardi, oz. ker ni dovolj ustreznih naslovov za otroke in mladino, vendar skušamo te pomanjkljivosti preseči tudi z nakupom starejših naslovov za otroke.

9. Zastopanost 15 odstotkov naslovov publikacij v javnem interesu v vsaki organizacijski enoti in vsaj 50 slovenskih založb, kakovost in aktualnost naslovov

Za vsako organizacijsko enoto knjižnice bomo načrtovali vključitev vsaj 15 % naslovov publikacij v javnem interesu. Njihov izid finančno podpira Javna agencija za knjigo v okviru založniških programov in projektov s področja kulture. Ker gre pri subvencioniranih publikacijah v veliki meri za zahtevnejša leposlovna in humanistična dela, bomo tovrstno gradivo kupovali predvsem za osrednjo knjižnico in z medoddelčno izposajo omogočali dostop do teh gradiv tudi uporabnikom krajevnih knjižnic. Temeljno podprto gradivo in tovrstno leposlovje, primerno za širši bralski krog, pa bomo kupovali tudi za enote knjižnice, in to v zahtevani zastopanosti.

Knjižnica bo v letu 2018 z nakupom zagotovila prisotnost gradiv vsaj 50 slovenskih založb. S pomočjo različnih informacijskih virov, ažurnim spremljanjem novih izdaj in interno bazo večine slovenskih založnikov (spletna stran, kontaktni podatki) večkrat letno pregledamo njihovo sprotno produkcijo in dopolnjujemo knjižnično zbirko z nakupom za nas zanimivega gradiva. Obiščemo tudi knjižni sejme in se odzovemo na različne promocijske prireditve založb. Zavedamo se, da le, če zajamemo čim širši krog založnikov, lahko zadostimo vsebinskim, zahtevnostnim, estetskim, oblikovnim idr. zahtevam pri oblikovanju knjižnične zbirke.

Upoštevanje aktualnosti knjižničnega gradiva

Doseganje aktualnosti nakupa knjižničnega gradiva pogojuje več faktorjev.

Najprej je treba poudariti premišljen, ažuren ter vsebinsko in kakovostno uravnotežen nakup. Izvajamo ga sprotno, redno, sočasno z izhajanjem in ponudbo aktualnega gradiva ter premišljeno z upoštevanjem potreb celotne knjižnične mreže in skozi celotno leto, da lahko tudi ob koncu leta nabavimo gradivo, za katerega menimo, da ga je primerno in potrebno vključiti v našo zbirko.

Zelo pomembno pa je tudi slediti sami aktualnosti knjižničnega gradiva. Spremljamo stilne tokove v leposlovju, potrebe po gradivih pa usklajujemo tudi z našimi dejavnostmi s področja bralne kulture. Pri strokovnem gradivu sledimo smernicam, ki smo jih že omenili pri posameznih ciljnih skupinah. Večji poudarek dajemo ažurnemu nakupu na področjih naravoslovja in uporabnih ved, pri humanistiki in umetnosti pa klasičnim delom z večjo zgodovinsko vrednostjo in težo. Pozornost posvečamo ustrezni nabavi neknjižnega gradiva in

predvsem pri elektronskih virih sledimo konkretnim potrebam naših uporabnikov. Nabavljeno gradivo sproti obdelujemo, izpostavljam, promoviramo in dajemo v izposoj.

Prepričani smo, da je ažurnost pri dotoku novosti in aktualnost zbirk ena izmed bistvenih lastnosti dobre knjižnice.

10. Povezovanje z deležniki v okolju (medknjižnična izposoja, osrednja območna knjižnica, z drugimi tipi knjižnic) za izboljšanje vseh elementov knjižničnega sistema, promocija knjižničnih zbirk

Gradivo, ki ga nimamo v naših knjižničnih zbirkah, pa ga člani potrebujejo zlasti za študijske in raziskovalne namene, ažurno priskrbimo z medknjižnično izposoj iz drugih slovenskih knjižnic. Enako hitro in skrbno se tudi sami odzovemo na potrebe MKI drugih slovenskih knjižnic. Na območju, ki ga pokriva Knjižnica Laško, sodelujemo z vsemi šolskimi knjižnicami.

Z osrednjo območno knjižnico sodelujemo v okviru nalog, ki so opredeljene v Pravilniku o osrednjih območnih knjižnicah. V tem oziru se pri medknjižnični izposoji poslužujemo za naše uporabnike brezplačne izmenjave knjižničnega gradiva s knjižnicami na območju, s čimer se je v zadnjem letu precej povečala uporaba te storitve. Prek NUK-a dostopamo do naročenih elektronskih baz podatkov in prek te institucije omogočamo oddaljeni dostop do e-baz. V okviru območnosti se bomo udeleževali tudi strokovnih izobraževanj, v naslednjem letu se bodo nadaljevale aktivnosti v zvezi z domoznanskim portalom Biografski leksikon celjskega območja in Zasavja, sodelovanje na portalu Kamra itd. Vključeni smo tudi v regijski projekt Priporočamo. V letu 2017 smo se udeležili ciklusa izobraževanj v okviru projekta Dobreknjige.si., ki se bo nadaljevalo tudi v letu 2018.

Knjižnične zbirke promoviramo z izpostavljanjem novitet z anotacijami, predstavitevami na spletni strani in v lokalnem časopisu ter medijskimi dogodki.

Laško, 3. 11. 2017

Matej Jazbinšek,
direktor

Pri izdelavi Letnega načrta smo uporabili naslednja zakonska in podzakonska določila in strokovne dokumente:

- razpisno dokumentacijo
- Zakon o knjižničarstvu
- Standarde za splošne knjižnice 2005-2015
- Slovenske splošne knjižnice za prihodnost; strategija razvoja slovenskih splošnih knjižnic 2013-2020
- Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo 2014-2017
- Rampih S.: Nabavna politika v splošnih knjižnicah, 2010
- Novljan S.: Navadna knjižnična zbirka, 2011
- Novljan S.: Apologija za krajevno knjižnico, 2013
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe
- Uredbo o osnovnih storitvah knjižnic
- Iffline smernice za oblikovanje dokumenta o nabavni politiki
- Manifest o splošnih knjižnicah, 1995
- Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Knjižnice Laško
- Poslovno poročilo Knjižnice Laško za leto 2016
- podatke o financiranju nakupa knjižničnega gradiva s strani ustanoviteljev
- SURS (statistični podatki)